

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . 45 lei
6 luni 20 »
3 luni 10 »
Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 16/98 =

Față cu evenimentele grave la ordinea zilei și având în vedere cererile ce ni s'au adresat de majoritatea D-lor Primă-președinți de Curți și Tribunale cum și a D-lor Decani ai Corpurilor de avocați de a se amâna banchetul ce urmă să aibă loc la 30 Maiu cor., în onoarea D-lui Prof. Dimitrie Alexandresco, directorul acestui ziar, ca răsplată a muncii depuse pentru terminarea operei sale de Drept civil, pentru a putea lua parte la sărbătorire un număr cât mai mare, Comitetul de inițiativă, apreciind utilitatea, a hotărât amânarea datei banchetului pentru o altă zi ce se va anunța la timp. Comitetul

SUMAR

JURISPRUDENȚA

— Curtea de apel Craiova s. I și Tribunalul Vâlcea s. I: Preotul Ieonomu N. Filip ș. a. ca administratori ai Soc. «Providența», dați judecării pentru faptele prevăzute de art. 881 și 884 cod. com. (Dacă administratorii și directorii unei societăți cooperative pot fi pedepsiți, în caz de faliment al societății, pentru cazurile și faptele enumerate de art. 881 și 884 cod. comercial? — Dacă ministerul public poate exercita acțiunea publică independent de aceea a adunării generale a societății pentru abaterile administratorilor societății. — Art. 154 și 155 cod. com.), cu o Notă de d-l profesor I. Tanovicăanu.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, S. I

Audiența dela 7 Noembrie 1914

Președenția d-lui D. GĂRLEȘTEANU, Prim-Președinte
Deciziunea comercială No. 414

Primul Procuror al Trib. Vâlcea cu Administratorii Societății Cooperative „Providența” din R.-Vâlcea

Societăți cooperative.—Declararea lor în stare de faliment. — Responsabilitatea administratorilor societății pentru faptele enumerate și pedepsite de art. 884 și 881 c. com. — Dreptul Ministerului public de a exercita acțiunea publică independent de acela al adunării generale a societății, pentru abaterile administratorilor societății. — (Art. 154 și 155 c. com.)

1. Dacă legiuitorul prin art. 154 și 155 c. com. a dispus ca acțiunea contra administratorilor, pentru fapte care privește responsabilitatea lor, aparține adunării generale, care o exercită prin censori sau prin asociați cari reprezintă o optime din capitalul social, nu se poate susține însă că prin această dispoziție a înțeles a restrânge Ministerului public exercițiul acțiunii publice nerezultând din lege nici o restrângere în privința dreptului ce are Ministerul public, de a exercita și în aceste cazuri acțiunea publică.

2. Dacă legiuitorul, prin art. 884 c. com. a dispus ca în caz de faliment a unei societăți în comandită pe acțiuni sau anonimă, administratorii și directorii vor fi pedepsiți după dispoz. art. 881 c. com., prin aceasta nu a

înțeles a apăra de această pedeapsă pe administratorii și directorii societăților cooperative cari se vor dovedi că sau făcut vinovați de unele din faptele pedepsite de art. 881.

Că, aceasta reiese evident și din dispozițiunile art. 223 c. com., care prevede că societățile cooperative sunt totdeauna supuse dispozițiunilor privitoare la societățile anonime și în ceea ce privește responsabilitatea administratorilor, responsabilitate atât civilă cât și penală întrucât nu se face nici o deosebire în această privință.

Prin urmare, administratorii și directorii societăților cooperative, ca și administratorii și directorii societăților anonime și în comandite pe acțiuni, sunt pasibili de pedepsele prescrise de art. 881 c. com. în caz de faliment al societății.

3. Se fac pasibili de dispozițiunile art. 884 partea I, comb. cu art. 881, administratorii societăților cooperative cari din culpa lor lasă fără control pe comptabilul societății, îngăduindu-l să săvârșească fraude și falsuri în registre și să treacă dividende fictive, plătind acele dividende cu din capitalul social.

Curtea,

Asupra apelului făcut regulat și în termen de d-l Prim-procuror al Trib. Vâlcea atât în contra sentinței corecționale a celui tribunal s. I, No. 1658/914 *) cât și în contra jurnalului celui tribunal No. 7018/914;

Având în vedere actele state la dosar, desbaterile urmate, concluziunile d-lui Procuror G. Clinceni și susținerile preveniților și inculpaților, expunem următoarele:

În orașul R.-Vâlcea în anul 1902, s'a constituit Societatea cooperativă «Providența», cu un capital de trei mii lei cu scopul de a fabrica și vinde lumânări de ceară;

La înființarea sa această societate cooperativă avea 26 membri între care figura și preotul Econom N. Filip;

În anul 1904 această societate cooperativă își mărește capitalul și își întinde operațiunile, căci adunarea generală îi conferă dreptul, între altele, de a vinde vestimente bisericești și de a face operațiuni de bancă. Cu această ocaziune își mărește și capitalul social al acestei societăți căci se ridică la 100000 lei;

Societatea la această epocă avea 76 membri;

Ca președinte figura preotul prevenit Econom N. Filip, iar ca vice-președinte preotul Meletie Răuț;

La 22 Februarie 1907, adunarea generală mărește capitalul social cu încă 50000 lei, iar la 19 Februarie 1909 îl mai mărește cu 50000 lei, astfel în cât această societate, dela această epocă are ca capital social, două sute mii lei;

Președinte al acestei societăți a fost încă dela înființarea sa, prevenitul Econom N. Filip, iar ca vice-președinte al societății cu începere dela 1903 a fost preve-

*) A se vedea tot în acest No. la pag. 316.

nitul Meletie Răuț. Insuși acest prevenit declară la instrucție (a se vedea declarația sa fila 6/9) Ca contabil această societate în timp de nouă ani de zile până la epoca declarării sale în stare de faliment, adică până la 22 Noiembrie 1913 a avut pe prevenitul Gheorghe Rupa. Insuși acest prevenit recunoaște aceasta la instrucție (a se vedea declarația sa fila 538 verso). Deși această societate cooperativă se constituise sub frumoase auspicii și într'un scop lăudabil, în fine deși capitalul subscris, se vărsase aproape integral, căci se constată că s'a vărsat 182599 lei și 35 bani, fiind condusă cu rea credință și fiind încăpută pe mâinile unor persoane incorecte și fără scrupuli, ca preotul Economu N. Filip, președintele societății, prevenitul Meletie Răuț vice-președintele societății și prevenitul Gheorghe Rupa contabilul societății, această societate este adusă la ruină; căci din cauza neținerii în regulă a registrelor și a comptabilității prin săvârșire de falsuri i se sustrage aproape în cea mai mare parte capitalul social, sumele depuse spre fructificare și fondul de rezervă. Ne mai putând face față plăților protestându-i-se la 16 Octombrie 1913 o poliță de trei mii lei, iar la 18 Octombrie 1913 altă poliță de patru mii lei, Tribunalul de Vâlcea declară în stare de faliment această societate cooperativă «Providența» prin sentința No. 98 dela 22 Noiembrie 1913, stabilind ca dată a încetării plăților ziua de 16 Octombrie, întrucât la această dată se protestase polița de trei mii lei. Această societate cooperativă «Providența» fiind declarată în stare de faliment de Tribunal în urma cererilor d-lui Prim-Procuror, căci acesta încă dela 15 Noiembrie 1913 prin două adrese consecutive, intervenise la tribunal spre a fi declarată în stare de faliment, arătând că a încetat plățile, căci i s'a protestat două polițe la 16 și 18 Octombrie 1913, după cererea preveniților Economu N. Filip, președintele societății și preotul Meletie Răuț vice-președintele societății, căci la rândul lor la 16 Noiembrie 1913 se decid a cere declararea în stare de faliment a societății, arătând că a încetat plățile și că nu mai pot face nici un fel de operațiuni întrucât registrele sau sequestrat la instrucție (a se vedea adresa d-lui Prim-Procuror la dosarul falimentului No. 2800/1913 fila 1 și 2 iar cererea acestor preveniți la No. 3);

D-l judecător-sindic procedează la facerea inventariului și la inspectarea registrelor. În același timp pentru a-și putea da seama de modul cum s'a ținut registrele și comptabilitatea acestei societăți cooperative «Providența» precum pentru a-și putea da bine seama de modul cum s'a administrat bunurile acestei societăți intervin la tribunal pentru numirea unui expert Tribunalul numește ca expert în ziua de 20 Decembrie 1913 pe d-l Vasile Constantineanu fost mult timp Administrator financiar. Acest expert depunând jurământul, procede cu amănuntul la verificarea registrelor și comptabilitatea societății și constată precum reese din raportul său, aflat în dosarul falimentului la fila 492, că la această societate s'au comis fraude, sustrageri de bani prin falsuri săvârșite în registre, în fine constată că capitalul, fondul de rezervă, sumele depuse spre fructificare, aproape integral au dispărut;

În același timp, prin raportul său, arată că capitalul social vărsat la epoca declarării în stare de faliment al acestei societăți era de 182599 lei și 35 bani, că fondul de rezervă era în sumă de 48484 lei și 51 bani, iar ca deposit spre fructificare era în sumă de ei 18960 bani 48. Evaluând activul și pasivul acestei societăți, dânsul prin raportul său determină activul la 189566 lei și 28 bani, iar pasivul la 404721 lei și 74 bani. Tot prin raportul său, acest expert arată că la această societate până la declararea sa în stare de faliment, s'a împărțit acționarilor și membrilor din consiliul de administrație dividende fictive, căci ne existând câștigurile arătate prin bilanțuri și dări de seamă, s'a luat bani din capitalul social, împărțindu-se acești

bani ca dividende reale, micșorându-se cu modul acesta capitalul social;

Arată că din registrele societății reese ca beneficiu suma de 148123 lei 88 bani, însă în realitate nu există ca beneficii reale decât 65632 lei și 92 bani, căci restul de 82490 lei și 96 bani sunt beneficii fictive trecute ca beneficii reale numai în scop de a înșela pe acționari spre a face, să creadă că afacerile societății sunt prospere și că societatea este bine condusă cum și pentru a induce în eroare pe toți aceia cari având economii, ar fi dorit a-și plasa la această societate aceste economii spre fructificare;

Însuși preveniții Economu N. Filip și preotul Meletie Răuț la instrucție, recunoaște că s'au împărțit dividende fictive acționarilor, membrilor din consiliul de administrație și dânsilor, însă alegă că nu știa că aceste dividende erau fictive și că se dădea din fondul social;

La curte arată că aceste dividende s'au împărțit din fondul social, crezând că se poate face întrucât nu reprezenta o sumă mare. Prevenitul Gheorghe Rupa, la la instrucție le dă o completă desmințire, căci arată că aceste dividende fictive, sau dat din capitalul social din ordinul lor, fiind unul președintele societății, iar celalt vice-președinte (a se vedea la instrucție declarațiile lor);

Tot acest expert prin raportul său, constată că registrele societății, care sunt neregulat ținute, s'a săvârșit de prevenitul Gh. Rupa contabilul societății o mulțime de falsuri, stersături trecând adese ori sume importante în mod fictiv și de două ori spre a umple golurile din casă. Preveniții Economu N. Filip și Preotul Meletie Răuț, în calitatea lor de președinte și vice-președinte precum și în calitatea lor de membrii în consiliul de administrație, erau însărcinați cu conducerea și administrația societății pe baza dispozițiilor art. 53 și 24 din statute;

Articolul 53 prescrie că consiliul împuternicește pe președinte și vice-președinte, ca să dirijeze pe răspunderea lor, multiplele afaceri ale societății formând ei astfel comitetul dirigit, iar art. 24 prescrie că societatea se administrează de adunarea generală, de consiliul de administrație și consiliul dirigit și de comisiunea cenzorilor. Fiind directorii și administratorii societății acești preveniți, nu putea decât să aibă cunoștință de aceste neregularități și falsuri. Dânsii le tolerau căci aveau nevoie de prevenitul G. Rupa, contabilul societății, pentru a putea lua bani din casa societății;

Însuși dânsii recunosc că au primit dividende fictive din capitalul social. Prevenitul Economu N. Filip împreună cu prevenitul G. Rupa făceau chiar afaceri de exploatare de păduri, desigur pentru aceste exploatare trebuiau banii societății. Că făceau exploatare de păduri aceasta rezultă și din depunerea lui H. Bianchi (A se vedea la instrucție depunerea acestui martor fila 449);

Ceeace stabilește că dânsii aveau cunoștință de toate neregularitățile săvârșite în ținerea registrelor și a comptabilității și că cunoaște falsurile făcute de prevenitul Gh. Rupa în registre, bilanțuri și dări de seamă, este că la instrucție dânsii arată că Gh. Rupa, într-o zi le-a declarat că are în casă o lipsă de 50 până la 60000 lei (A se vedea la instrucție fila 425 verso, 599 verso și 611 depunerile acestor preveniți). Cu toate că au cunoștință de această lipsă de bani chiar dela prevenitul Gh. Rupa, cu toate că li se spunea de Theodor Nițu, contabilul la Banca Comerțului din Craiova însărcinat de dânsii a verifica gestiunea lui Gh. Rupa, că registrele sunt rău ținute și că s'au comis falsuri, dânsii îl mențineau ca contabil și nu fac nici o plângere la parchet contra acestui prevenit. De sigur că-l păsuiau pentru că aveau interes de el;

Acești preveniți Economu N. Filip și Preotul Meletie

Rău, nesocoteau într'atâta interesele Societății Cooperative «Providența» întrucât nici nu depuneau cautiunea de 5000 lei, ce erau obligați a depune conform art. 53 din statute în calitatea lor de membrii ai consiliului dirigint. Însăși acești preveniți recunosc aceasta la instrucție. Sunt într'atâta de rea credință și fără scrupului, că-și permit după câțiva timp după ce cumpără niște efecte prin Banca Națională în sumă de 12216 lei și 05 bani ale revinde sub cost Băncii Râmnicului 16909 lei și 38 bani, făcând cu modul acesta pe Banca Cooperativă «Providența» să sufere o pagubă de 1306 lei și 50 bani; Prevenitul Economu N. Filip împinge culezanța până a ridica din casa Societății «Providența» suma de 30000 lei depusă de Preotul I. L. N. Popescu la această societate spre fructifiare și depune această sumă pe numele său propriu la Banca de Scont, sucursala Vâlcea. Aceasta reese chiar din declarațiunea dată la 30 Octombrie 1912 de prevenitul Economu N. Filip precum și din raportul expertului Vasile Constantinescu (A se vedea declarația prevenitului Economu N. Filip în dosarul falimentului No. 2800/913 precum și raportul expertului fila 499 verso);

Constatându-se toate neregularitățile, abuzuri și falsuri toți acești preveniți împreună cu ceilalți inculpați sunt dați în judecată de Parchetul de Vâlcea și de d-l judecător de instrucție al acestui tribunal;

Judecându-se această afacere de Tribunalul Vâlcea secția I acești preveniți împreună cu ceilalți inculpați, sunt absolviți prin sentința No. 1658 din 17 Septembrie 1914, tribunalul prin sus zisa sentință îi absolvă pe motiv că Societatea «Providența» fiind o Societate cooperativă, administratorii și directorii acestei societăți, nu poate fi pasibil de dispozițiunile art. 884 c. comercial, căci prin acest text de lege, legiuitorul nu se raportează decât la administratorii și directorii societăților în comandită pe acțiuni sau anonimă declarate în stare de faliment, arătând că în cazurile edictate de acest articol, dâșii se vor pedepsi după dispozițiunile art. 881 c. comercial Contra acestei sentințe d-l Prim-procuror face apel la Curte;

Având în vedere că acestea fiind faptele, urmează mai înainte de a se cerceta culpabilitatea preveniților și inculpaților, a se vedea dacă dâșii sunt pasibili de dispozițiunile art. 884 c. c., întrucât Soc. «Providența» este o societate cooperativă;

Având în vedere că preveniții și inculpații susțin că în speță și în conformitate cu dispozițiunile art. 154 și 155 c. com., acțiunea publică contra dâșilor nu se poate intenta de Ministerul public întrucât dâșii fiind administratori și directori ai Societății cooperative «Providența» acțiunea publică conform sus ziselor texte de lege, nu se poate intenta decât în urma unui vot al adunării generale prin censori, sau de o optime a capitalului social, arătând că în această privință legiuitorul a înțeles a restrânge Ministerului public exercițiul acțiunii publice, adăugând că chiar admitând că prin sus citatul text de lege, legiuitorul n'a înțeles a restrânge Ministerului public exercițiul acțiunii publice, întrucât dispozițiunile sus citatului text de lege se aplică numai la responsabilitatea civilă a acționarilor, iar nu și la responsabilitatea lor penală, totuși în speță preveniții și inculpații fiind administratori și directori ai unei societăți cooperative, nu pot fi dați în judecată pe baza dispozițiunilor art. 884 c. comercial, căci acest text de lege, se referă numai la administratorii și directorii unei societăți în comandită, prin acțiuni sau anonimă, iar nu și la administratorii și directorii societăților cooperative, urmează a se vedea dacă aceste susțineri sunt întemeiate;

Considerând că dacă legiuitorul prin art. 154 și 155 c. com. a dispus ca acțiunea contra administratorilor, pentru fapte cari privesc responsabilitatea lor, aparțin adunării generale care o exercită prin censorii săi prin asociații cari reprezintă o optime din capitalul social, nu se poate susține cu temei că prin această dispozi-

țiune, a înțeles a restrânge Ministerului public exercițiul acțiunii publice, căci dacă în adevăr ar fi înțeles a restrânge acest drept Ministerului public, care ca reprezentant al societății, are exercițiul acțiunii publice, legiuitorul ar fi arătat aceasta în mod expres, nerezuлтând nicio restrângere expresă în privința dreptului Ministerului public de a exercita și în aceste cazuri acțiunea publică conform dispozițiunilor din sus citatele texte de lege, nu se poate intenta decât de adunarea generală prin censori, prin asociații cari reprezintă o optime din capitalul social;

Prin sus citatele texte de lege, legiuitorul n'a înțeles a restrânge decât dreptul de investire al părții lezate, căci temându-se ca prin reclamațiuni temerare și nejustificate, pornite fie din ură fie din invidie, să se aducă discredit societăților din care face parte administratorii reclamanți, a edictat dispozițiunea din sus citatele texte de lege, lăsând neatins prerogativele Ministerului public de a pune în mișcare acțiunea publică îndată ce va găsi că este loc fiind o infracțiune la legea penală. Nici n'ar fi rațional să se decidă ca în cazul de față, legiuitorul a înțeles a restrânge Ministerului public exercițiul acțiunii publice Legiuitorul care are menirea de a ocroti interesele membrilor care compun societatea nu poate lăsa societatea în prada făcătorilor de rele și de aceia menționând principiul general că Ministerul public care este reprezentantul societății, are exercițiul acțiunii publice, nu i-a restrâns acest drept și l'a restrâns numai părții lezate, arătând că acțiunea contra administratorilor, pentru fapte care prevăd responsabilitatea lor aparțin adunării generale care o exercitează prin censorii săi, prin asociații reprezentând o pătrime din capitalul social;

Cuvântul de responsabilitate, are un sens larg căci prin acest cuvânt, legiuitorul a înțeles atât responsabilitatea civilă cât și responsabilitatea penală a acționarilor, restrângând în această privință numai dreptul de investire a părții lezate (A se vedea Curs de procedură penală de I. Fanovicianu, pag. 85);

Considerând că dacă legiuitorul prin art. 884 c. com. a dispus ca în caz de faliment a unei societăți în comandită pe acțiuni sau anonimă, administratorii și directorii ei, vor fi pedepsiți după dispozițiunile art. 881 din codul comercial specificând în anume caz în care vor fi pedepsiți, prin această dispozițiune nu se poate susține asemenea în mod temeinic că a înțeles a apăra de acea pedeapsă pe administratorii și directorii societăților cooperative;

Fără îndoială în virtutea principiului «Nulla poena sine lege» principiul consfințit de legiuitor prin art. 16 din Constituție și 2 din codul penal, nici o pedeapsă nu poate fi înființată nici aplicată de cât în puterea legii, însă în speță nu se poate susține că administratorii și directorii societăților cooperative nu sunt pasibili de dispozițiunile art. 884 sus citat;

Faptul că prin acest articol legiuitorul nu menționează și societățile cooperative, nu poate face să se acrediteze, că a înțeles a nu pedepsi pe administratorii și directorii acestor societăți, deși ar fi vinovați de faptele prevăzute și penale prin sus citatul text de lege. Fără îndoială ar fi fost mai bine ca prin acest articol, legiuitorul să menționeze și despre falimentul societăților cooperative;

Această lipsă de mențiune însă nu poate sustrage de la pedeapsă pe administratorii și directorii societăților cooperative, dovedindu-se că s'au făcut vinovați de unele din faptele prevăzute și penale de art. 884 din codul comercial;

Legiuitorul prin art. 223 c. com. edictând între altele că societățile cooperative sunt totdeauna supuse dispozițiunilor privitoare la societățile anonime și în ceea ce privește responsabilitatea a administratorilor, prin această dispozițiune întrucât cuvântul responsabilitatea administratorilor se referă atât la responsabilitatea civilă cât și la cea penală a administratorilor că nu se

face nici o deosebire între responsabilitatea civilă și penală a acestora. În mod precis a arătat că administratorii acestei societăți cooperative ca și administratorii și directorii societăților anoaime și în comandită pe acțiuni sunt pasibili de pedepsele prevăzute de articolul 881 din codul comercial pentru faptele edictate de art. 884 c. com. în caz de faliment al societății;

Considerând că din cuprinsul art. 223 c. com. reeșind în mod precis că și administratorii societăților cooperative sunt responsabili penalicește pentru faptele edictate de art. 844 din codul comercial în caz de faliment al societății, în speță dovedindu-se că Societatea «Providența» a fost declarată în stare de faliment precum reese din sentința comercială a Tribunalului Vâlcea, secția II, No. 98 dela 22 Noiembrie 1913. urmează a se vedea dacă preveniții și inculpații de față au săvârșit faptele ce li se impută;

Considerând că în ceea ce privește preveniții Economu N. Filip și Preotul Meletie Răuț primul președinte al Societății «Providența», iar secundul vice-președinte fiind cert că dânsii aveau administrația societății, căci făceau parte din consiliul de administrație și din comitetul dirigent, aceasta în conformitate cu dispozițiile art. 53 și 24 din statut, este evident că dânsii s'au făcut pasibili de dispozițiile art. 884 c. com., partea I comb. cu art. 881 c. com., întrucât reese că Societatea «Providența» a fost declarată în stare de faliment din culpa lor, căci în calitatea lor de administratori și directori ai acestei societăți au lăsat fără control pe contabilul prevenit Gh. Rupa, care văzându-se necontrolat și îngăduit, n'a ținut în regulă nici registrele comerciale nici comptabilitatea și s'a permis a săvârși fraude și falsuri prin registre, așa precum se va vedea mai jos, în fine și a permis a trece dividende fictive, plătind aceste dividende fictive cu din capitalul social;

Toate aceste fapte fiind săvârșite de prevenitul Gh. Rupa din cauza lipsei de control și a îngăduinței acestor preveniți, căci deși anunțați de acest prevenit că în casă are o lipsă de bani dela 50000 la 60000 lei, s'au abținut de a-l îndepărta, atrag ruina societății și încetarea de plăți a societății, iar în urmă declararea sa în stare de faliment;

Însăși acești preveniți la instrucție au arătat că în ultimul timp prevenitul Gh. Rupa le-a declarat, că are această lipsă de bani. (A se vedea declarația lor la instrucție, pag 425 verso și 611);

Considerând că preveniții Economu N. Filip și Preotul Meletie Răuț în calitatea lor de administratori și directori ai Societății «Providența» fiind obligați a ține în regulă cel puțin registrul-jurnal încheiat și vizat conform art. 27 c. comercial. precum și registrul asociațiilor, aceasta în conformitate cu dispozițiile art. 142 cod comercial. este adevărat că aceste registre, nefiind ținute în regulă, dânsii se fac pasibili de dispozițiile art. 881 c. com. combinat cu art. 884 partea I și 876 al. 5 c. com.;

Asemenea nedeclarând Tribunalului comercial încetarea de plăți a societății, în termen de trei zile, așa precum prescrie art. 703 c. com., dânsii se fac pasibili și de penalitatea edictată de art. 881 c. com., combinat cu art. 884 partea I și 877 al. III c. com.;

Cu drept cuvânt, legiuitorul a făcut un delict din neținerea în regulă a registrelor comerciale și în special a registrului-jurnal. căci ținerea registrelor în regulă este foarte utilă în comerț, nu numai pentru comercianți dar și pentru terțile persoane. Grație ținerei registrelor în regulă se poate cunoaște cu ușurință situațiunea afacerilor comerciale. În ținerea registrelor este o garanție că fraude nu se pot face și în tot cazul nu se pot face decât cu mari dificultăți;

Registrul de asociație nu este în regulă ținut căci nu conține zi cu zi mutațiunile acționarilor. Legiuitorul în mod precis prin art. 142 c. com., prescrie că registrul asociațiilor trebuie să arate numele și pronumele sau firma comercială și domiciliul asociaților sau subscrii-

torilor acționarilor sau acțiunilor, atât pentru capitalul primitiv cât și pentru orice sporire ulterioară adăugând că acest registru trebuie să conțină și declarațiunile de cesiuni ale părților sau (acționarilor) acțiunilor nominative, conform art. 171 c. com. Registrele jurnal asemenea nu sunt în regulă ținute, căci unele conțin ștersături, astfel registrul-jurnal pe 1911 la pagina 13 are o ștersătură la operația sumei de lei 54300 fără efect;

Asemenea registru-jurnal pe 1912 la pagina 86 are o ștersătură la reportarea sumei de 1830 lei și alta la totalul peste care s'a scris suma de 44863 și 207. Același registru-jurnal pe 1912 pag 89 are o ștersătură asupra totalului de 6200 lei;

În registrul-jurnal pe 1913 pag. 163 și 169 s'a trecut operațiuni pe mai multe luni din urmă, iar la pagina 114 s'a trecut o operațiune chiar în urma vizei pusă de tribunal la Februarie;

Ștersături în registre comerciale sunt inadmisibile; asemenea legiuitorul în mod precis prescrie că operațiunile trebuiesc trecute la rând zi cu zi și că în urma vizei pusă de tribunal nu se mai poate trece nicio operațiune;

Aceasta cu drept cuvânt, căci admițându-se treceri de operațiuni făcută și după viza tribunalului aceasta poate da naștere la fraude (Art. 25, 27 și 29 c. com. a se vedea raportul d-lui expert V Constantineanu, pag. 506 verso 507 și 507 verso). Conform art. 703 c. com., acești preveniți în calitatea lor de administratori și directori, erau ținuti a încunoștiința tribunalul Vâlcea de încetarea plăților. Deși se protestează două polițe societății «Providența» și anume 16 Octombrie 1913 pentru trei mii lei și la 18 Octombrie pentru patru mii lei, dânsii se abțin de a încunoștiința Tribunalul despre încetarea plăților societății lor și nu se determină a face cunoscut Tribunalului aceasta decât la 16 Noiembrie 1913, după ce fusese încunoștiințată de d-l Prim-Procuror încă dela 15 Noiembrie 1913 prin două adrese (a se vedea la dosarul falimentului No. 2870/913 adresele Primului-Procuror fila No. 1 și 2 și petiția preveniților fila 3);

Prin faptul nedeclarării încetării plăților în termen de trei zile dela încetarea plăților, acești preveniți sau făcut pasibili de delictul prevăzut și penat de art. 877 al. 3 combinat cu 884 partea I și 881 cod. com.;

Considerând că, în afară de acest fapt constatându-se în mod cert că acești preveniți în calitatea lor de administratori și directori ai societății «Providența» cu rea credință au distribuit societărilor dividende fictive trecute de prevenitul Gheorghe Rupa în diferitele bilanțuri și dari de seamă ale societății până în momentul declarării în stare de faliment a acestei societăți, micșorând cu modul acesta capitalul social, este evident că față de dânsii urmează a se face și aplicațiunea art. 884 partea II al. 3, comb. cu art. 881 cod. comercial, căci legiuitorul prin partea II-a a celui art. 88 codul comercial, arată că și aceste delictse se pedepsesc cu aceiași pedeapsă adică cu pedeapsa dela art. 881 codul comercial. Devidentele fictive s'au atribuit din capitalul social, micșorându-se cu modul acesta capitalul social precum reese din raportul d-lui expert Constantineanu în sumă de 82190 lei și 96 bani. Însăși acești preveniți recunosc distribuirea acestor dividende fictive din capitalul social, atât la instrucție cât și la Curte. La instrucție însă alegă că, credeau că aceste dividende erau reale, recunosc însă că au luat și dânsii parte din distribuirea acestor dividende atât în calitatea lor de acționari cât și în calitatea lor de administratori și directori ai societății «Providența». Prevenitul Gh. Rupa le da o completă desmintire la instrucție căci afirmă că aceste dividende fictive s'au trecut în bilanțuri și în dari de seamă din ordinul lor, pentru a se induce în eroare publicul și acționarii, făcându-se cu modul acesta să crează că societatea «Providența», face afaceri bune și că prosperă întrucât poate

da frumoase dividende atât acționarilor cât și membrilor din consiliul de administrație (A se vedea declarațiunile acestor preveniți fila 612 și 612, iar prevenitul Gh. Rupa la fila 589 verso, asemenea a se vedea raportul expertului Vasile Constantineanu fila 497 verso 499 și 500);

Considerând că din cele mai sus expuse reeșind că preveniții Econom N. Filip și Preotul Meletie Răuț au săvârșit faptele dela art. 884 partea I, 876 al. 5, 877 al. 3 și 884 partea II al. 3, urmează a se face față de dănsii aplicațiunea acestor texte combinate cu art. 881 toate din cod comercial și art. 40 și 60 al. 7 c pen. întrucât în speță există cumul de delict și întrucât din circumstanțele în cari s'au preparat acest fapt militează circumstanțe atenuante în favoarea lor, texte de lege care citite în ședință publică de d-l Prim-Președinte sau văzut în următoarea cuprindere: « . . . »;

Considerând că în ceea ce privește prevenitul Gheorghe Rupa, față de dănsul care n'avea calitatea de administrator și director al Societății «Providența» fiind numai comptabil la această societate, cerându-se aplicațiunea art. 125 cod penal, susținându-se că în calitatea sa de comptabil a săvârșit diferite falsuri în registrele comerciale ale acestei societăți și anume în registrul jurnal, bilanțuri și dări de seamă, urmează a se vedea dacă este culpabil de delictul de fals;

Considerând că este cert că acest prevenit în calitatea sa de comptabil cu rea intenție și în scop de a prejudicia Societatea «Providența», societarii și creditorii acestei societăți a falsificat bilanțul și dările de seamă precum și registrul-jurnal al acestei societăți în special pe anii 1910, 1911 și 1913, căci a alterat adevărul înscrind fapte neadevărate;

Considerând că în ceea ce privește falsificarea bilanțurilor și dările de seamă ale acestei Societăți «Providența» culpabilitatea acestui prevenit rezultă în mod neîndoios nu numai din declarațiunile preveniților Economu N. Filip și Preotul Meletie Răuț făcute atât la instrucție cât și în instanță la Curte, dar și din raportul expertului Vasile Constantineanu precum și din propriile sale mărturisiri făcute în mod amănunțit la instrucție și înaintea Curții;

Însăși acest prevenit arată că a falsificat bilanțul și dările de seamă ale acestei societăți, voină ca să se acrediteze că societatea prosperează și că are beneficii reale însemnate și în acest scop după îndemnul celorlalți doi preveniți, a trecut în bilanțuri și dările de seamă dividende fictive cari s'au împărțit acționarilor și membrilor din consiliul de administrație, luându-se banii necesari din capitalul social, căci nu există beneficiu, micșorându-se cu acest mod capitalul social al societății (A se vedea la instrucție fila 589 recunoașterea acestui prevenit, iar la filele 600, 607 și 612, declarațiile preveniților Economu N. Filip și Preotul Meletie Răuț, iar la filele 897 verso, 898 și 899, raportul expertului V. Constantineanu);

Din raportul d-lui expert Constantineanu reese că dividendele fictive împărțite acționarilor și membrilor consiliului de administrație se urcă la suma de 82400 lei și 96 bani. (A se vedea la dosarul instrucției, bilanțurile și dările de seamă dela fila 815 până la fila 858);

Considerând că în afară de falsificarea bilanțurilor și dărilor de seamă ale Societății «Providența» acest prevenit pe tot timpul când a fost comptabil adică pe timp de nouă ani, căci însăși la instrucție recunoaște că se afla comptabil la această societate de nouă ani de zile, a mai falsificat și registrele jurnale ale Societății «Providența» pe anii 1910, 1911 și 1913 căci în aceste registre jurnale cu rea intențiune și cu scop de a prejudicia societatea, acționarii și creditorii societății, pentru a umple golurile de bani din casa societății, a trecut în mod fictiv și de două ori diferite sume alterând cu modul acesta adevărul, căci insera fapte neadevărate; astfel, în registrul jurnal pe 1910 la pagina 280 a trecut fictivă suma de 4232 lei, iar la pagina 283 a operat

suma de 10000 lei pe contul diverși și efecte spre acoperirea casei. În registrul jurnal pe 1911 pag. No. 285 acoperă prin înscrierea falsă, lipsa de zece mii lei dela soldul contului diverși care prin inventar sunt numai de lei 7386 și 49 bani. La pagina 292/297 înscrie dublu suma de 4000 lei, în scop de a acoperi odată lipsa ei;

La pagina 18/24 trece suma de lei 418.95 ca cheltueli de două ori de și era una și aceeași în scop de a acoperi lipsurile dela casă;

La pagina 72 suma de lei 1856 este scrisă dublu;

La pagina 58 și 56, aceasta în scop de a acoperi lipsa de casă, sau a valorii unor efecte sustrate;

În registrul jurnal pe 1913 la pagina 156 trece suma de lei 3175 compusă din alte două sume, înscrisă dublu, căci mai este înscrisă la pagina 108;

La pagina 156 trece trei mii lei plătiți prin Banca Națională, Banca Ilfov;

Această sumă este trecută și la pagina 132;

La pagina 158 înscrie că Banca Ilfov creditează pe «Providența» cu lei 2550 deși nu există scrisoare și de și mai este trecută la pagina 164;

La pagina 167 și 171 înscrie de două ori operațiunea de lei 6707 bani 75 care este una și aceeași sumă;

La pagina 168 cont diverși pentru a se masca sustragerea sumei de 2843 lei și 27 bani, adaugă la debit această sumă. (A se vedea în privința falsurilor săvârșite în registrele jurnal raportul expertului V. Constantinescu la pagina 506 și 507 verso);

Elementele esențiale ale delictului de fals și anume: intențiunea frauduloasă, alterarea adevărului, prejudiciu sau posibilitatea prejudiciului sunt împlinite prin săvârșirea faptelor mai sus enunțate;

Intențiunea frauduloasă a prevenitului Gh. Rupa rezultă nu numai din modul comiterii tutelor acestor falsuri dar și din imoralitatea faptului precum și din voința sa de a prejudicia societatea, acționarii și creditorii societății, micșorându-se capitalul social prin distribuirea dividendelor fictive atât acționarilor cât și membrilor din consiliul de administrație, în fine micșorând venitul societății prin înscrierea de două ori cu aceeași sumă în diferite registre jurnale ale societății precum și prin înscrierea de sume fictive;

Prejudiciul pentru Societatea «Providența», acționarii și creditorii societății există, căci prin trecerea în bilanțuri și dări de seamă ca dividende de distribuit acționarilor și membrilor din consiliul de administrație, atunci când nu se poate distribui dividende, neexistând beneficii, asemenea prin trecerea în registrul jurnal de două ori aceiași sumă precum și prin trecerea a unor sume fictive, s'a micșorat capitalul social și avutul societății și aceasta a avut drept rezultat de a face ca societatea să-și înceteze plățile, iar în urmă să fie declarată în stare de faliment;

Alterarea adevărilor în înscrisuri comerciale, asemenea în cazul de față există, căci prin înscrierea dividendelor fictive în diferitele bilanțuri și dări de seamă, în fine prin trecerea în registrele-jurnale în mod fictiv a unei sume de bani precum și prin trecerea în aceste registre-jurnale de două ori a aceleași sume, este evident că s'a alterat adevărul întrucât cu rea credință s'a inserat fapte neadevărate;

Bilanțurile și dările de seamă precum și registrele comerciale constituiesc înscrisuri comerciale, întrucât în tranșele se trec toate operațiunile comerciale, iar ținerea lor este prescrisă de legiuitor, căci prin ele se poate cunoaște în mod exact situațiunea afacerilor comerciale, fie ale unui comerciant și ale unei societăți comerciale;

Considerând că din cele mai sus expuse reeșind că prevenitul Gheorghe Rupa în calitatea sa de comptabil cu rea intențiune a săvârșit falsurile mai sus specificate, cauzând prejudiciu Societății «Providența», asociaților și creditorilor societății, urmează a se face față de dănsul aplicațiunea art. 125 cod penal, combinat cu art. 60 al. 7 același cod, întrucât din împrejurările în care a fost condus a săvârșit aceste falsuri militează în favoarea

sa circumstanțe atenuante, texte de lege cari s'au citit de asemenea în ședință publică de d-l Prim-președinte și s'a văzut în copriinderea următoare: « . . . »;

Considerând că în ceea ce privește pe inculpații Preotul Toma Nicolăescu, Ion Bănescu și Ilie Stoenescu deși membri în consiliul de administrație, nerezultând rea intențiune din partea lor, urmează respingându-se apelul d-lui Prim-procuror de Vâlcea, a se achita de faptele ce li se impută: în cazul de față acești inculpați au fost victime ale bunei lor credințe și încrederei ce aveau atât în prevenitul Gheorghe Rupa comptabilul societății cât și în prevenții Economu N. Filip și Preotul Meletie Răuț, primul președinte și secundul vice președinte al societății;

Necunoscătorii în lucrări de contabilitate și în ținerea de registre, de bună credință aprobau socotelile și gestiunile societății, conșinși fiind că totul era în regulă și că în direcțiunea societății nu se comite nici un abuz;

Neconstatându-se în sarcina lor nicio vină, nicio rea credință și dășii în cazul de față, neputând fi vinovați decât de neglijență și nepricepere, ceea ce nu poate atrage o pedeapsă, căci neglijența și nepriceperea nu poate constitui un delict penal, în unire cu d-l procuror care a declarat că față de dășii nu susține apelul d-lui Prim-procuror de Vâlcea, urmează, respingându-se apelul d-lui Prim-procuror de Vâlcea, a se achita de faptele ce li se impută;

Afară de aceasta, singuri care aveau administrațiunea și direcțiunea societății «Providența» erau prevenții Economu N. Filip și Preotul Meletie Răuț, primul președinte iar secundul vice-președinte al societății, căci în conformitate cu dispozițiunile art. 53 din statut, dășii în calitatea lor de președinte și vice-președinte, erau împuterniciți ca să dirijeze pe răspunderea lor multiplele afaceri ale societății formând astfel comitetul dirigent;

Considerând că, în ceea ce privește cererea prevenților Economu N. Filip, Preotul Meletie Răuț și Gh. Rupa de a fi puși în libertate pe cațiune, urmează a li se respinge cererea și ca atare admițându-se apelul parchetului, a se reforma jurnalul Tribunalul Vâlcea No. 7008/1914, care a dispus punerea lor în libertate, menținându-se arestarea lor;

Libărarea pe cațiune a acestor prevenți nu se poate admite căci faptul este grav și afară de aceasta este în interesul siguranței publice de a se menține arestați întrucât dășii fiind judecați și condamnați în ultima instanță, ar putea să se sustragă pedepsei la care au fost condamnați prin această deciziune, dispărând.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Th. Ant. Brăiloiu, Curtea, admite etc.

(ss) D. Gârleșteanu, Th. Ant. Brăiloiu, P. Neatzu.

Grefier (s) G. Georgescu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VÂLCEA, S. I

Audiența dela 17 Septembrie 1914

Președenția d-lui TH. VASILIU, Prim-Președinte

Sentința corecțională No. 1658

Preotul Ionomu N. Filip s. a., ca administratori ai Societății «Providența», dați judecății pentru faptele prevăzute de art. 884 c. comercial

Falimentul unei societăți cooperative. — Dacă administratorii și directorii unei asemenea societăți pot fi pedepsiți, în caz de faliment al societății, pentru cazurile și faptele enumerate de art. 881 c. com.

Prin dispozițiunile art. 884 cod. com., se prevede că: în caz de faliment al unei societăți în comandită prin acțiuni sau anonimă, administratorii sau directorii ei vor fi pedepsiți conform art. 881 cod. com., pentru faptele ce se numără în cuprinsul aceluia ar-

ticol, de unde rezultă că administratorii și directorii societăților cooperative nu pot fi pedepsiți în caz de faliment al societății, întrucât art. 884 suscitată, nu prevede și pe administratorii și directorii societăților cooperative, — iar, după dispozițiunile art. 16 din constituție, nici o pedeapsă nu poate fi înființată sau aplicată decât în puterea unei legi.

Tribunalul,

Având în vedere că prin ordonanța definitivă a d-lui jude instructor de pe lângă acest tribunal sub No. 57 din 2 Aprilie 1914 se trimite în judecata acestui tribunal pe inculpații: Preotul Ionomu N. Filip, Preotul M. Răuț, Preotul Toma Niculescu, Ioan Bănescu, Ilie Stoenescu și Gheorghe Rupa pentru faptul că cei dintâi (5) cinci în calitate de administratori ai fostei Societăți Cooperative «Providența» din orașul Râmnicul Vâlcea declarată în stare de faliment, iar cel de al șaselea ca comptabil și casier la acea societate, au comis toți împreună delictele prevăzute de art. 876, al. 5; 877 al. 2 și 3; 880; 881 și 882 din codul comercial, combinat cu art. 883 și 884 acelaș cod și cu art. 40 din codul penal;

Având în vedere incidentul ridicat în instanță de apărătorii inculpaților, actele din dosarul instrucțiunei cum și concluziunile Ministerului public;

Având în vedere că acest incident are de obiect ca toți inculpații să fie absolviți de orice penalitate pentru faptele ce li se impută în cauză, de oarece conform art. 884 din codul comercial dășii nu pot fi pedepsiți, fiindcă acest articol se referă numai la administratorii și directorii în comandită prin acțiuni, sau anonime, când aceste societăți sunt căzute în stare de faliment, iar nici de cum nu se referă la administratorii și directorii societăților cooperative cum este cazul în speță;

Considerând că din actele de instrucțiune cuprinse în dosarul cauzei, rezultă că în adevăr toți acești inculpați au funcționat la Societatea Cooperative «Providența» din orașul R. Vâlcea în timpul din urmă, când această societate a fost declarată în stare de faliment prin sentința comercială No. 98/913 a Trib. Vâlcea, secția II, cei dintâi cinci ca administratori, iar cel din urmă ca comptabil și casier și că li se impută că toți în unire au comis delictele de bancrută simplă și frauduloasă prevăzută mai sus și pedepsită de codul comercial;

Considerând că prin dispozițiunile art. 881 din codul comercial în baza căruia inculpații sunt dați judecății se prevede că: în caz de faliment al unei societăți în comandită prin acțiuni sau anonime, administratorii și directorii ei vor fi pedepsiți, conform art. 881 din codul comercial, pentru faptele ce se numără în cuprinsul acestui articol și nicăeri în acest articol nu se spune că vor fi pedepsiți și administratorii și directorii societăților cooperative căzute în faliment, după cum e cazul în speță;

Considerând că în principiu după dispozițiunile articolului 16 din Constituție nici o pedeapsă nu poate fi înființată sau aplicată decât în puterea unei legi, iar după art. 2 din codul penal pedepsele nu vor fi fost hotărâte înaintea săvârșirii sale;

Considerând că deși prin art. 223 din codul comercial se prevede că societățile cooperative sunt în totdeauna supuse dispozițiunilor privitoare la societățile anonime în ceea ce privește îndatoririle și responsabilitatea administratorilor, însă legiuitorul nu ne arată de care responsabilitate înțelege să vorbească, de cea penală sau civilă, astfel că față de principiile enunțate mai sus că nici o pedeapsă nu poate fi înființată sau aplicată decât în baza unei legi, în articolul de față nu poate fi vorba decât de responsabilitatea civilă a administratorului societăților cooperative întocmai ca și administratorii societăților anonime și de nimic altceva;

Considerând că societățile cooperative deși sunt o modalitate a uneia din cele patru forme de societăți

cunoscute în codul comercial adică: Societatea în nume colectiv în comandită simplă, în comandită pe acțiuni și anonimă însă nu se poate prin analogie și pe cale de interpretare să se susțină că se poate pedepsi și administratorii și directorii unor asemenea societăți ca și acei dela societățile prevăzute prin art. 884 din codul comercial, fiindcă dispozițiunile penale sunt de ordin restrictiv, și nu se poate aplica decât anume în cazurile expres prevăzute de lege;

Considerând că dacă legiuitorul nu a prevăzut în art. 884 din codul comercial și administratorii societăților cooperative, aceasta se explică prin faptul că n'a voit să fie așa de riguros ca la celelalte societăți unde sunt capitaluri mari, întreprinderi vaste, iar răspunderea membrilor este limitată și s'a mulțumit numai cu răspunderea civilă prevăzută de art. 223 din codul comercial față atât de societari cât și terții lezați;

Că, mai mult, legiuitorul pentru a încuraja societățile cooperative așa de folositoare economiei sociale le a mai acordat și alte favoruri spre deosebire de societățile anonime și cari sunt anume prevăzute de art. 224 și următorii din codul comercial;

Că, astfel fiind, față de cele expuse mai sus, incidentul ridicat de inculpați este fondat și prin urmare, rău sunt dați judecății penale a acestui tribunal și în conformitate cu dispozițiunile art. 884 din codul comercial combinat cu art. 10, alin. 3 din procedura penală;

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim președinte, în neunire cu concluziunile Ministerului public, Trib. în majoritate absolvă, etc.

Opiniune

Iar noi N. Simionescu judecător de ședință suntem de părere a se respinge incidentul ca nefondat pentru următoarele motive:

1) Având în vedere că inculpații Gh. Rupa, Iconomu N. Filip, Preotul M. Răutz, Preotul Toma Niculescu, Ion Bănescu și Ilie Stoenescu sunt supuși judecății acestui tribunal prin ordonanța definitivă a d-lui jude-instructor al acestui tribunal No. 57/914, pentru delictul prevăzut și pedepsit de art. 884 cod. comercial;

Având în vedere instrucția scrisă urmată în cauză și cea orală până în prezent;

Având în vedere susținerea numiților azi în instanță prin d-l avocat L. Popescu și Gr. Procopiu de a fi apărați întrucât prin art. 884 nu sunt pedepsiți și administratorii Societăților Cooperative, invocând în sprijinul acestei apărări principiul de drept: nici o pedeapsă fără lege, principiul prevăzut și în Constituție art. 16 și în codul penal art. 2 și explicând această pretinsă inadvertență a legiuitorului prin dorința ce acesta a avut de a încuraja întemeierea cooperativelor unor bieiți oameni simpli;

Având în vedere că legiuitorul nu s'a putut gândi nici odată să încurajeze pe pungăși, care îmbrăcând baina cinstită de administrator ai ori cărei Societăți să se îmbogățescă în paguba fondurilor Societăților și mai ales ale depunerilor sârmanilor depunători, depuneri agonisite cu cine știe câtă trudă;

Având în vedere că cel puțin din instrucția scrisă și cea orală urmată până în prezent nu le-o fi imputabile preoților Răutz și Filip și mai ales (după susținerea apărătorilor aceștia nefiind administratori și întrucât art. 884 nu pedepsește decât pe administratori) ar urma să fie cei dintâi apărați) aplicabil art. 884 cod. com., acest articol fiind aplicabil negustorilor mai mult sau mai puțin în culpă, dar le-o fi aplicabil întregul Cod penal dela materia falsului sau cel puțin a escrocheriei;

Considerând că judecătorii delictelor (Tribunale și Curți) în instanță pot schimba calificarea lor pentru că altfel de i-ar ține legați ordonanța judecătorului de instrucție s'ar ajunge la straniul rezultat ca un supus

judecăței pentru delictul de escrocherie, să nu mai poată fi judecat dacă se constată din instrucția urmată că faptele comise de el întrunesc elementele delictului de fals și vice-versa. Pentru a clarifica și mai bine acest considerent putem da ca exemplu cazurile în care se constată în instanță că infracțiunea este o crimă sau numai o contravențiune, dar aceste cazuri sunt prevăzute de procedura penală prin art. 188 și 189; în primul caz tribunalele pentru motivul că nu pot judeca și crimele decât în anumite cazuri trimit afacerea judecătorului de instrucție iar al 2-lea aplică pedeapsa, dacă de procuror, părți civile sau prevenit nu s'a cerut trimiterea procesului la tribunalul polițienesc;

În materie de delict n'a mai prevăzut legiuitorul, pentru că în acea materie tribunalele au o competență generală;

Considerând că tribunalul odată sesizat pentru un delict nu poate să mai judece afacerea și să n'o termine printr'o hotărâre:

1) Achițătoare când delictul nu se dovedește sau nu e imputabil inculpatului; 2) Absolvire când faptul dovedit în sarcina inculpatului (ceea ce presupune neapărat o judecată ca și la achitare și condamnare); 3) Condamnare; 4) Stingerea acțiunii când părțile s'au împăcat;

Că deosebit de aceste considerente susținerea inculpaților nici nu este fondată și pentru că de fapt legiuitorul prin art. 223 c. com., a prevăzut ca administratorii cooperativelor au aceeași responsabilitate ca și ai celorlalte societăți.

Pentru aceste motive, sunt de părere a respinge incidentul și procesul să se judece spre a ne putea pronunța.

(s) N. Simionescu.

NOTĂ. — Publicăm hotărârea Tribunalului Vâlcea și a Curței de apel Craiova relativ la gestiunea incorectă a administratorilor societății cooperative «Providența» din Râmnicul-Vâlcei. După cum se vede, tribunalul în majoritate achitase pe preveniți iar Curtea de apel i-a condamnat.

Curtea de apel din Craiova, dupe cum vom arăta îndată, a dat o bună hotărâre, care o onorează, fiindcă a respectat și dispozițiunile legii și principiile echității.

Două probleme juridice trebuiau rezolvate de instanțele care s'au pronunțat în această afacere.

Cea dintâi și cea mai mai importantă este de a se ști dacă ministerul public poate intentă acțiunea publică în contra administratorilor vreunei societăți anonime, fără să fi intervenit prealabil un vot al adunării generale a societății or o optime a capitalului social. În această privință noi de mult timp ne-am pronunțat pentru afirmativă,¹⁾ admisă și de Înalta Curte de Casațiune²⁾ și de Curtea de apel din Galați³⁾. Ne pare bine că în această privință, nu numai Curtea de apel din Craiova, care ne face cinstea a ne cita părerea în deciziunea sa, dar chiar Tribunalul Vâlcea, de altminterlea foarte indulgent pentru infractori,

¹⁾ I. Tanoviceanu *Curs de procedură penală*, București 1913, No. 124 și *Curierul Judiciar* 1914, No. 46

²⁾ Casație II, 3.74 din 14 Dec. 1911, *Deptul* 1912 No. 6, p. 41—42.

³⁾ C. ap. Galați s. II, din 5 Octombrie 1912, *Curierul Judiciar* 1914, No. 46, p. 379—389. O sentința din Aprilie 1915 a Trib. Comercial Ilfov s. II, a admis aceeași părere. (Nepublicată).

este alături cu noi care susținem că ministerul public nu are trebuință nici de o optime a capitalului social, nici de un vot al adunării generale a societății pentru a exercita acțiunea publică. Vedem dar că părerea contrarie a Curții de apel București,⁴⁾ rămâne izolată și sperăm că mai târziu, fie prin presiunea Curții de Casațiune, fie prin o mai matură reflecțiune, însăși această instanță va părăsi o jurisprudență atât de contrarie legii, rațiunii și intereselor sociale.

Nu mai revin asupra motivelor pe care le-am dezvoltat indetul într'un articol publicat în *Curierul Judiciar* din 1914, No. 46. Cred că oricine va citi acel articol, fără spirit preconcept, se va convinge că îngrădirile puse de lege spre a nu se turbura mersul administrațiunei unei societăți prin acțiuni, nu se referă la ministerul public reprezentantul societății. În zadar, ni se vorbește de o optime a societății mici, când vine ministerul public care reprezintă, nu o optime, ci întreaga societate cea mare, din care mica asociațiune cu capitalul variabil nu este de cât o infimă părțică.

Când e vorba de o infracțiune, fals, escrocherii, abuz de încredere, distribuire de dividende fictive, etc. se poate admite că dreptul de a exercita acțiunea directă, să fie răpit unui acționar singular, ei fiind prea numeroși și interesul lor prea mic, dar nici o rațiune nu există și nici un text nu cunoaștem care să i-a și dreptul ministerului public de a exercita acțiunea publică. Acest drept este prea mare și prea important, spre a putea admite, fără un text formal de lege, știrbirea lui.

Trecem la a doua cestiuone:

Dispozițiunile penale ale codicelui comercial, care se aplică societăților anonime, se aplică oare și societăților cooperative?

Afirmativa ne pare incontestabilă și ne pare bine că în această privință Curtea de apel din Craiova a infirmat sentința Tribunalului Vâlcea.

În zadar Tribunalul invoacă art. 16 din Constituțiune, nimeni nu-l contestă, dar el nu are rost în discuțiune, fiindcă acei care admit afirmativa pretind tocmai că legea prevede și pedepsește pe administratorii asociațiunilor cooperative, ca și pe acei a-i societăților anonime și dacă ei dovedesc acest lucru, art. 16 din Constituțiune nu mai are niciun rost ca să fie invocat.

După noi, art. 223 c. com. incontestabil că se referă la ambele responsabilități, atât cea civilă cât și cea penală, fiindcă acest articol nefăcând vre-o distincțiune, nici interpretul nu are drept să distingă. Și ceiace dovedește acest lucru sunt art. 149 și 153 c. com., care și ele vorbind de ad-

ministratori, întrebuintează numai cuvântul «responsabilitate», ba chiar art. 149, vorbește de «responsabilitatea solidară», ceiace desigur se referă la responsabilitatea civilă, și totuși nimeni niciodată n'a contestat că, în cazurile prevăzute de acele două articole, administratorii n'ar fi responsabili atât penal cât și civil.

Tribunalul mai adaogă un motiv ciudat spre a susține părerea sa «Că mai mult, legiuitorul pentru încurajarea societăților cooperative așa de folositoare economiei sociale, le-a mai acordat și alte favoruri spre deosebire de societățile anonime».

Cu alte cuvinte tribunalul de Vâlcea crede că spre a încuraja societățile cooperative, legiuitorul a sustras pe administratorii lor de rigorile legii penale atunci când ei abuzează de încrederea săracilor care le încredințează economiile! Prin urmare administratorii societăților anonime prin acțiuni când mănăncă fondurile ce le sunt încredințate, sunt răspunzători și civil și penal față cu acționarii, iar administratorii asociațiilor cooperative pot să jefuiască pe acționari ca în pădurea Vlăsiei, fiindcă nu au a se teme de rigorile legii penale.

Ciudat mod de încurajare a asociațiunilor cooperative!

Eu cred că acesta e mai mult încurajarea *pungașilor* din societățile cooperative, iar în cât despre asociațiile însăși, departe de a fi o încurajare, este o lovitură mortală a lor, fiindcă, ne întrebăm, cine ar mai avea curajul de a-și depune economiile în o asociațiune cooperativă când va ști că nu numai fiecare acționar în parte n'are dreptul de a deferi pe administratorii necinstiți înaintea justiției penale dar că nici chiar ministerul public, reprezentantul societății n'ar avea acest drept?

Adaog că ar fi straniu ca legiuitorul penal să aibă mai puțină grijă de averea săracilor, care sunt acționarii obișnuiți ai societăților cooperative, decât de cea a bogaților, cari au acțiuni în societățile anonime.

Încă odată, nu putem decât să felicităm pe Curtea de apel din Craiova pentru această deciziune, care pune fierul roșu pe fruntea unor administratori necinstiți. Am dori ca instanțele judecătorești să meargă mai departe pe această cale, purificând atmosfera socială de pungășii care o infectează.

Având mari mijloace dela nefericiții pe care i-au despoiat, pentru ca să plătească avocați eminenți și abili în contra lor, lupta este foarte grea, dar tocmai aci e meritul magistraților, ca să știe să se ferească de arguțiile și talentele avocaților mari.

I. TANOVICEANU

⁴⁾ C. ap. București, s. III, No. 320, din 30 Septembrie 1912, Dreptul 1912, No. 6 și *Curierul Judiciar* 1912, No. 18.